

Ateism

Ateism betyder ordagrant "utan Gud" (från grekiskan *atheos*). Termen refererar till en mer eller mindre medvetet negativ hållning till Guds existens och natur. I teorin betyder givetvis ateismen att man påstår att Gud *inte* finns, d.v.s. man lämnar inte frågan öppen, vilket vore agnosticism, utan man är övertygad om att Gud inte finns.

Enligt en kristen världsbild borde inte ateismen (och dess kusin agnosticismen) vara något främmande eftersom alla människor har syndat och vänt Gud ryggen. Men ateismen innebär inte enbart ett teoretiskt avståndstagande till Guds existens. Det är lika mycket i praktiken att en människa visar att hon inte tror att Gud existerar. Och som ofta med oss människor lever vi inte alltid efter det vi tro eller bekänner. På detta sätt är vi alla ateister. För den kristne är därmed ateism inte något som enbart befinner sig på andra sidan frontlinjen eftersom den kristne lever i fiendeland. Ateismen, vår ovilja att böja vårt intellekt och vår vilja inför Skaparen, finns inom oss alla.

Den kristne lever inte i en skyddad värld utan i samma värld som har vänt Gud ryggen. Många kristna idag står handfallna inför ateistisk retorik. Ofta, gissar jag, för att den egna tron inte har tänkts igenom i förhållande till den tid och verklighet man lever i. Resultatet är att våra kyrkor avfolkas och att det blir allt lättare att svartmåla den kristna tron.

I den efterkristna västvärlden har en mer eller mindre välartikulerad retorik emot gudstro blivit vardagsmat i medierna och underhållningen. Vi kan som exempel ta ateisten och nobelpristagaren i litteratur (1998) Jose Sarmago. Han gjorde sig nyligen känd för att påstå att bibeln är "en handbok i dålig moral" och

Theofilos

Utgivare:

Theofilos, Mediehøgskolen Gimlekollen,
Servisboks 410, 4604 Kristiansand, Norge

Adress:

Sverige: Theofilos, CredoAkademin, Rehnsgatan 20,
113 57 Stockholm

Norge: Theofilos, Damaris Norge, Mediehøgskolen
Gimlekollen, Servisboks 410, 4604 Kristiansand,
Norge

www.theofilos.nu

Redaktion: red@theofilos.nu

Prenumeration: post@theofilos.nu

Ansvarig utgivare:

Stefan Gustavsson

Huvudredaktör:

Lars Dahle

Redaktion:

Stefan Lindholm, Eivind Algrøy och
Margunn Serigstad Dahle

Utgivning:

Tidskriften utkommer med 4 nr per år.
Nästa nr kommer ut i juni 2010

Omslagsillustration:

Pia Maria Olmos Heeren

Prenumeration per år:

Sverige: (svenska kr)

295 kr, Student 195 kr, stödprenumeration 500 kr

Norge (norska kr):

295 kr, Student 195 kr, stödprenumeration 500 kr

Övriga Europa 325 svenska kr

Sverige: betala till plusgiro 154 79 93-4

Norge: Kunden faktureras

Ange alltid namn, adress och ev. epostadress!

Produktion:

Textorama, Box 427, 573 25 Tranås, Sverige

att "den mänskliga hjärnan är en stor skapare av absurda föreställningar och Gud är den mest absurda av dem alla."¹ Sådana uttalanden bidrar till det debattklimat som vi lever i, fientligt mot gudstro och stängt för uppriktig dialog och debatt.

En del ateister använder argument för sin tro på att Gud inte existerar. Vanligast är givetvis att peka på det till synes orimliga och ologiska med att tro på en god Gud när det finns så mycket ondska och lidande i världen. Sedan modernismens intåg har ofta argumenten rört sig om religionens irrationalitet, ovetenskaplighet eller att den är en psykologisk vanföreställning. Modern ateism menar att religion, eller i varje fall klassiskt kristen tro, är något som vi i en upplyst tid borde ha vuxit ifrån.²

I dag, som ofta tidigare, motiveras människor personligen att bli ateister i mötet med de skändligheter och ondska som uppenbarligen sker i religionens namn. I detta nummer av *Theofilos* har vi i stort sett hållit oss borta från de mer specifika frågorna som ofta kommer upp i samtal med ateister; en del frågor kommer att bli föremål för diskussion i framtida nummer. Istället undersöker vi klimatet i vilket dessa frågor lever. Oavsett varifrån man kommer personligen så finns det alltså redan ett klimat i vilket man befinner sig i västvärlden, en kultur utan Gud. Förhoppningen är att läsaren utifrån dessa perspektiv ska kunna förstå den dynamik som finns i det privata samtalet och den offentliga debatten.

I detta nummer...

I detta nummer kommer vi att bemöta några av de invändningar mot kristen tro som ateister framför. Två av artiklarna (skrivna av Mats Selander och Stefan Lindholm) inriktar sig på den mer teoretiska sidan av hur argumentationen bör och inte bör föras med ateisten. De två andra (skrivna av Tony Watkins och Björn Are Davidsen) ser närmare på den mer kulturella sidan av ateismen.

I den första artikeln behandlar Björn Are Davidsen myter som ateister har använt för att kritisera kristen tro. Det är en studie i populistisk religionskritik. Han använder bl.a. den engelske journalisten och författaren Christopher Hitchens som exempel på hur dessa myter har använts, trots att de saknar stöd i historien.

Den andra artikeln är skriven av Mats Selander, lärare på CredoAkademin i Stockholm. Ateisten har oftast en outtalad förutsättning om var samtalet ska börja - att bevisbördan ligger på den gudstroende, den som har något positivt att bevisa. Mats reder ut hur denna förutsättning inte kan tas som en allmän regel och att bevisbördan bör fördelas jämnt i samtal med ateister. Det är snarare så att

1. <http://www.the-news.net/cgi-bin/article.pl?id=1033-10>. I nästa nummer av *Theofilos* kommer vi att se närmare på problem i Gamla Testamentet vilket var främst vad Saramago hade i åtanke. I detta nummer kommer vi behandla hans påstående om att Gud är en absurd idé.

2. Omslagsillustrationen till detta nummer är Bertrand Russells berömda tekanna som kretsar kring jorden och Mars. Han använde denna analogi för att argumentera för det absurda med att tro på Gud. För en diskussion om Russells tekanna, se Mats Selanders och Björn Are Davidsens artiklar i detta nummer.